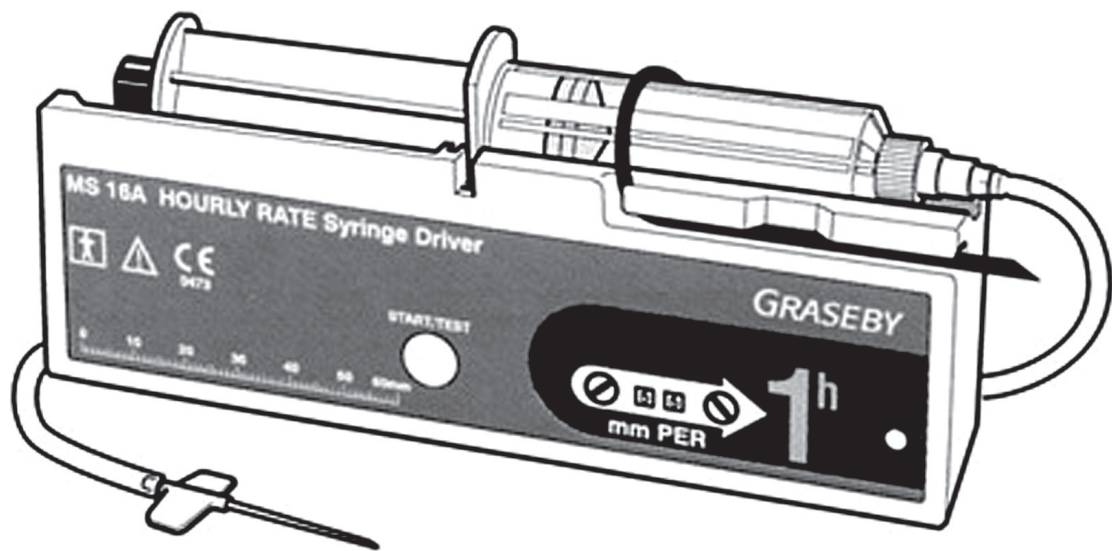

คู่มือการให้ยาใต้ผิวหนังที่บ้าน สำหรับผู้ป่วยและครอบครัว

ศูนย์การุณรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง

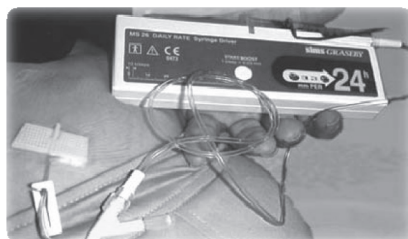
การให้ยาทางใต้ผิวหนังเหมาะสำหรับผู้ป่วยระยะท้ายที่ไม่สามารถกลืนยาได้หรือมีปัญหาการดูดซึมยา วิธีการให้ยาเป็นแบบต่อเนื่อง พบว่าดีกว่าวิธีการให้ยาทางหลอดเลือดดำหรือการให้ยาทางกล้ามเนื้อ เพราะก่อให้เกิดความเจ็บปวดได้น้อยกว่า หาดำแหน่งที่ให้ยาได้ง่าย เป็นผลดีสำหรับผู้ป่วยที่เริ่มกลืนยาเม็ดไม่ได้ในการจัดการอาการไม่สบาย เช่น อาการปวด คลื่นไส้ อาเจียน หายใจไม่อิ่ม เพื่อ สบาย รุนแรง เป็นต้น และสะดวกสำหรับผู้ป่วยและครอบครัวเมื่อกลับไปดูแลต่อเองที่บ้าน

ลักษณะการให้ยาเข้าทางใต้ผิวหนังมี 2 แบบ คือ

1. การให้ยาทางใต้ผิวหนังแบบครั้งคราว โดยการเตรียมยาใส่หลอดฉีดยา ใช้สำหรับฉีดเวลามีอาการอาการไม่สบายต่างๆในช่วงระหว่างวัน ควรให้ยาในปริมาณครั้งละไม่เกิน 2 ซีซี

2. การให้ยาทางใต้ผิวหนังแบบต่อเนื่อง โดยผสมยา 1-3 ชนิดลงในกระบอกฉีดยาขนาด 20 ซีซี ควบคุมอัตราการไหลโดยใช้เครื่องปั๊มยาแบบต่อเนื่องที่เรียกว่า **ไซริงไดรเวอร์** (syringe driver)

ข้อดีของการให้ยาทางใต้ผิวหนัง

1. ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนตำแหน่งในการให้ยาบ่อยๆ สามารถอยู่ได้นานถึง 10 วัน หรืออาจได้นานกว่านั้นถ้าตำแหน่งในการให้ยาไม่มีอาการ บวม แดง ร้อน คัน หรือไม่มีน้ำไหลย้อนออกมาบริเวณปลายเข็ม
2. ผู้ป่วยไม่ต้องเจ็บปวดทุกครั้งที่ได้รับยา สามารถฉีดยาควบคุมอาการระหว่างวันได้ โดยไม่ต้องหาดำแหน่งในการฉีดยาใหม่
3. หลีกเลี่ยงการได้รับยารับประทานหลายชนิดและปริมาณมากๆ เนื่องจากผู้ป่วยอาจมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน อ่อนล้า การรู้สึกลดลงและกลืนลำบาก
4. สามารถควบคุมอาการได้ดี เนื่องจากสามารถผสมยาหลายๆ ตัวเข้าด้วยกันเพื่อจัดการอาการปวดและอาการไม่สบายต่างๆได้ โดยใช้กระบอกฉีดยาขนาด 20 ซีซีเพียง 1 อัน ระดับยาจะคงที่สม่ำเสมอตลอด 24 ชั่วโมง

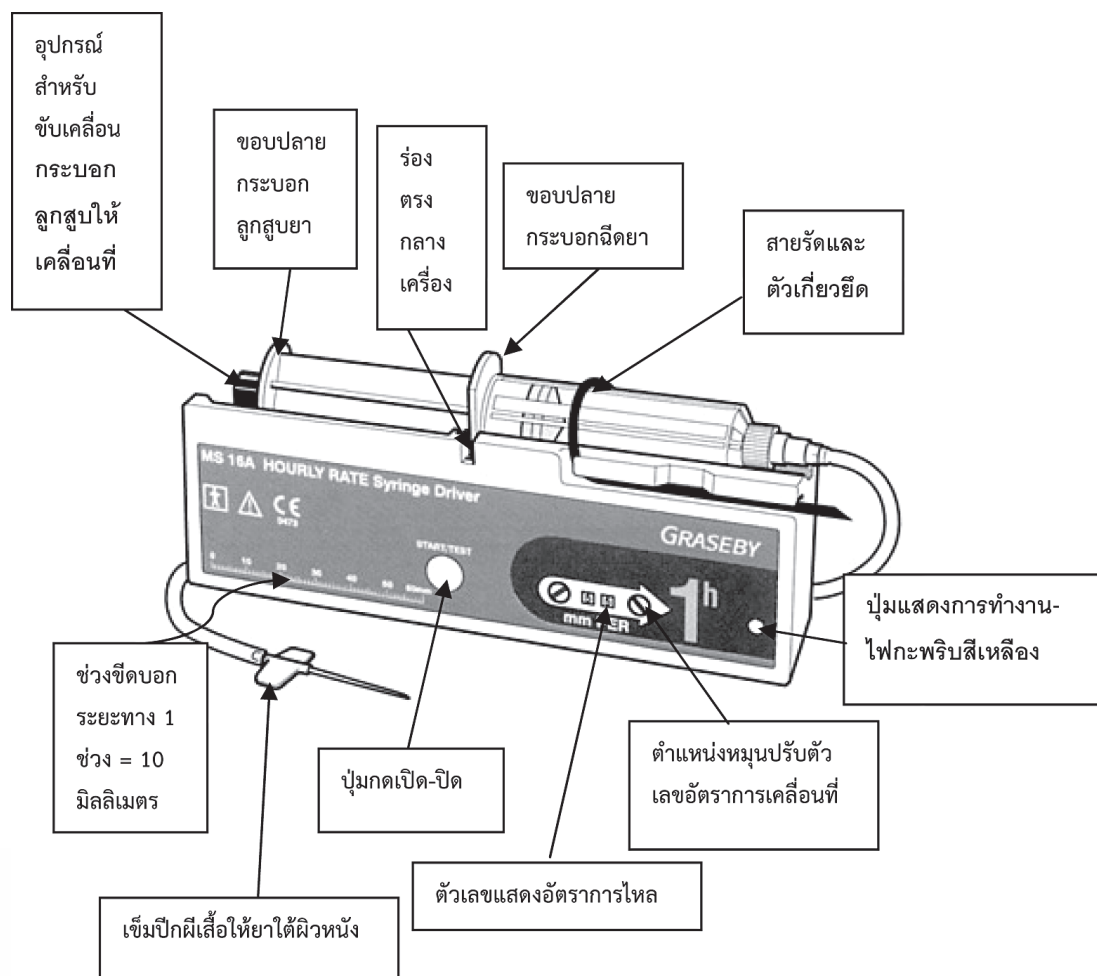
5. ให้ยาโดยใช้เครื่อง โซริงไดรเวอร์ มีระบบบริการให้ยามีได้จากศูนย์ดูแลแบบประคับประคอง ขนาดเล็ก น้ำหนักเบา พกพาได้สะดวก นำกลับไปใช้ที่บ้านได้
6. สามารถไปรับยากับพยาบาลเครือข่ายใกล้บ้านวันละครึ่ง
7. มีระบบติดตามและให้คำปรึกษาจากทีมดูแลแบบประคับประคองตลอด 24 ชั่วโมง

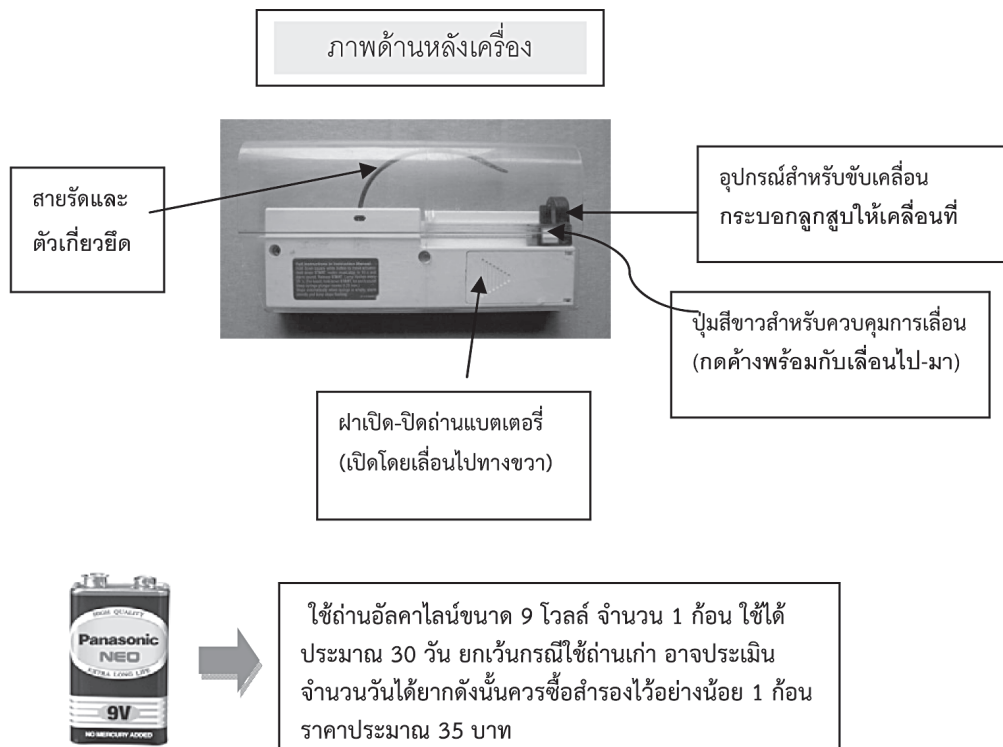
การให้ยาทางใต้ผิวหนังต่อเนื่องโดยใช้เครื่อง โซริงไดรเวอร์

รุ่นแกรสบี้ เอ็ม เอส 16 (Graseby MS 16)

หลักการทำงานของเครื่อง ทำงานโดยใช้ถ่านแบตเตอรี่ต้นกระบอกลูกสูบของกระบอกยา (ขนาด 20 ซีซี) ให้ขับเคลื่อนที่ไปที่ละน้อย กำหนดอัตราการเคลื่อนที่เป็นมิลลิเมตรต่อชั่วโมง

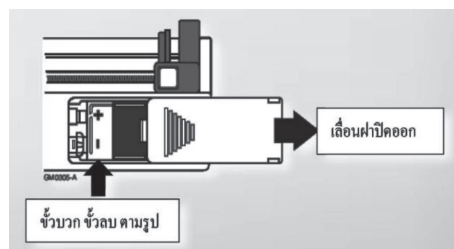
ส่วนประกอบเครื่อง

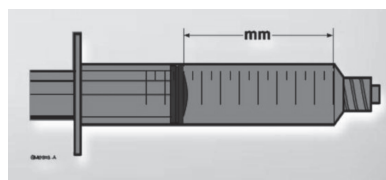

ขั้นตอนการใช้เครื่อง

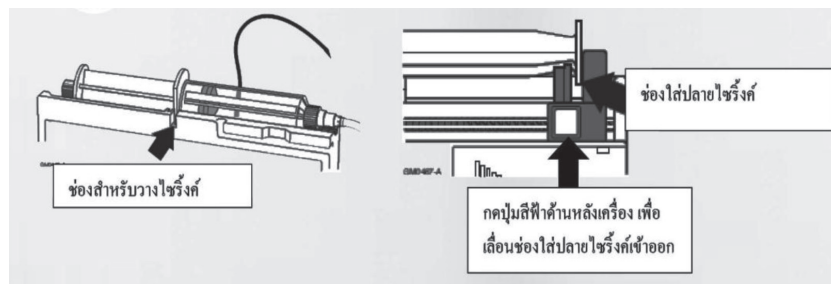
1. ใส่ถ่านแบตเตอรี่ก่อนใช้งาน เปิดฝาโดยการเลื่อนทางเดียวกับลูกศร ใส่ให้ตรง ขั้วบวก-ลบ จะมีเสียงสัญญาณดังต่อเนื่องแสดงว่าเครื่องพร้อมทำงาน รอสักครู่เสียงจะหายไป ดังรูป

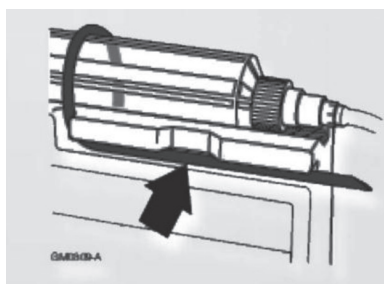
2. นำกระบอกยาที่มียาและตัวทำละลายที่ผสมกันไว้แล้วจำนวน 15 ซีซี (วัดความยาวได้ 48 มิลลิเมตร) มาต่อกับเครื่อง

- เลื่อนหรือถอย “อุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนกระบอกลูกสูบให้เคลื่อนที่” โดยกดปั๊มขาค้างพร้อมกับออกแรงเลื่อน หลังจากนั้นกระบอกให้พอดีระหว่าง “ขอบปลายกระบอกสูบยา” และ “ขอบปลายกระบอกยา”
- วาง “ขอบปลายกระบอกสูบยา” ให้ลงล็อกพอดีกับ “อุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนกระบอกลูกสูบให้เคลื่อนที่”
- วาง “ขอบปลายกระบอกยา” ให้ลงล็อกพอดีกับ “ร่องตรงกลางเครื่อง” ดังรูป

- ใช้สายรัดเกี่ยวหรือคล้องเพื่อยึดกระบอกฉีดยาให้ติดกับตัวเครื่อง

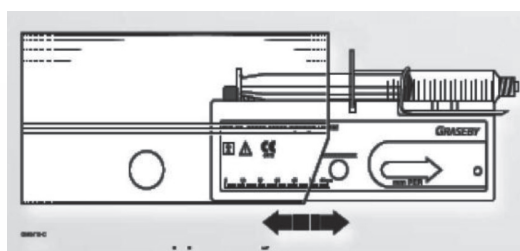
3. ปรับอัตราการเคลื่อนที่ของยา ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นที่ 02 มิลลิเมตรต่อชั่วโมง และสามารถปรับเพิ่มได้ตามอาการที่เปลี่ยนแปลง (ได้ตั้งแต่ 00 - 99 มิลลิเมตรต่อชั่วโมง) โดยก่อนการปรับยาต้องโทรปรึกษาทีมดูแลระดับประคองทุกครั้ง

4. เปิดเครื่องให้ยาโดยการกดปุ่มเปิด-ปิดสีขาว (start/test) ด้านหน้าเครื่องเพื่อเริ่มการทำงาน

5. นำเครื่องใส่กล่องกันกระแทก ดังรูป

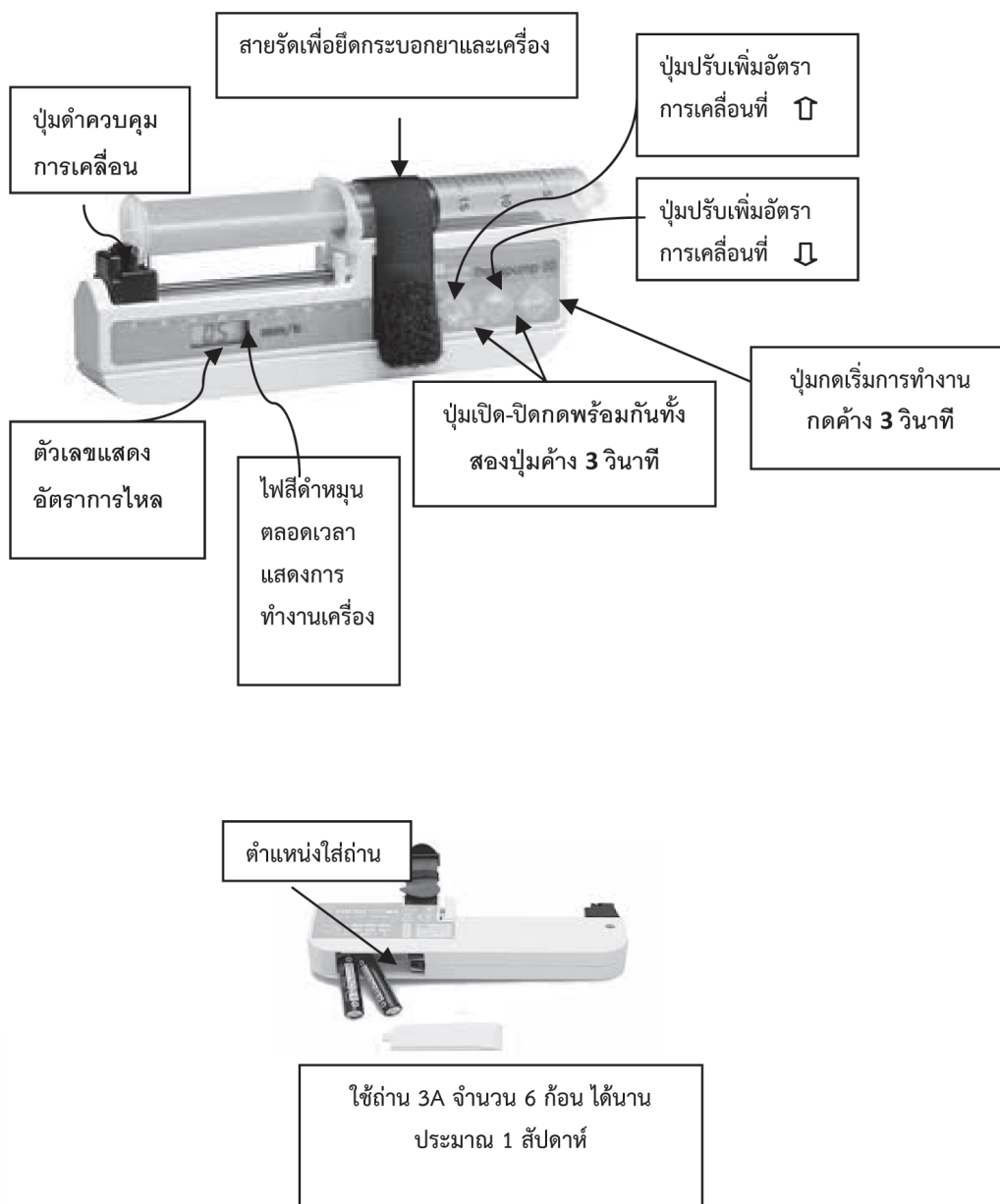
6. ขณะใช้งาน ควรตรวจสอบการทำงานของเครื่องเป็นระยะ โดยตรวจสอบได้จากมีไฟสีเหลืองกะพริบบนหน้าจอทุก 1 วินาที

7. ถ้าถ่านแบตเตอรี่หรือยาหมดเครื่องจะหยุดทำงานอัตโนมัติ และมีเสียงเตือน 15 วินาทีจึงจะหยุด ถ้าต้องการหยุดเครื่องให้รับอัตราการให้ยาเป็น 00 แต่แสงสีส้มยังกะพริบอยู่ หรือถอดแบตเตอรี่ออก

รุ่นธาราปั๊ม (Thalapump 20)

หลักการทำงานของเครื่อง เหมือนกับทุกรุ่นข้างต้น

ส่วนประกอบเครื่อง

ขั้นตอนการใช้เครื่องธาราบีบ

1. ใส่ถ่านแบตเตอรี่ก่อนใช้งาน (ใส่ถ่าน 3A จำนวน 6 ก้อน)
2. นำกระบอกยาที่มียาและตัวทำละลายที่ผสมกันไว้แล้วจำนวน 22 ซีซี (วัดความยาวได้ 72 มิลลิเมตร) มาต่อกับเครื่อง โดยปฏิบัติดังนี้
 - เลื่อนหรือถอย “อุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนกระบอกลูกสูบให้เคลื่อนที่” (โดยกดปุ่มดำค้างพร้อมกับออกแรงเลื่อน) ออกมา หลังจากนั้นกระระยะให้พอดีระหว่าง “ขอบปลายกระบอกลูกสูบยา” และ “ขอบปลายกระบอกยา”
 - วาง “ขอบปลายกระบอกลูกสูบยา” ให้ลงล็อกพอดีกับ “อุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนกระบอกลูกสูบให้เคลื่อนที่”
 - วาง “ขอบปลายกระบอกยา” ให้ลงล็อกพอดีกับ “ร่องตรงกลางเครื่อง”
 - ใช้สายรัดเกี่ยวหรือคล้องเพื่อยึดกระบอกฉีดยาให้ติดกับตัวเครื่อง
3. เปิดและปิดเครื่องให้ยาโดยกดปุ่มเปิด-ปิดค้างไว้พร้อมกัน นับ 1-3
4. ตั้งอัตราการไหลของยา โดยปรับตัวเลขเพิ่ม ลด ให้ได้อัตราไหลตามที่ต้องการ ส่วนใหญ่จะเริ่มตั้งแต่ 3 มิลลิเมตรต่อชั่วโมง และสามารถปรับเพิ่มได้ตามอาการที่เปลี่ยนแปลงไป (สามารถกำหนดอัตราการไหลได้ตั้งแต่ 03 - 99 มิลลิเมตรต่อชั่วโมง) โดยก่อนการปรับยาต้องโทรปรึกษาทีมดูแลระดับประคองทุกครั้ง
5. ขณะใช้งาน ควรตรวจสอบการทำงานของเครื่องเป็นระยะ โดยตรวจสอบได้จากมีไฟสีดำนวนตลอดเวลา
6. ถ้าวานแบตเตอรี่หรือยาหมดจะมีสัญญาณดังต่อเนื่องเตือน เหมือนตอนใส่ถ่าน ให้ปิดเครื่องก่อน เปลี่ยนถ่านใหม่ทุกครั้ง

การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาทางใต้ผิวหนัง

1. การประเมินอาการไม่สุขสบายต่างๆ ด้วยวิธีที่เหมาะสม เช่น ถ้าบอกได้ให้สอบถามจากผู้ป่วยโดยตรง แต่ถ้าไม่สามารถบอกได้ คอยสังเกตอาการแสดง เช่น คิ้วขมวด ตื่น กระวนกระวาย เป็นต้น ถ้าผู้ป่วยพักผ่อนไม่ได้ ควรโทรปรึกษาพยาบาลทีมดูแลระดับประคอง
2. เมื่อมีอาการปวดและบวมแดงบริเวณผิวหนังที่ยา ควรเปลี่ยนตำแหน่งที่ให้ยาใหม่
3. ถ้ามีอาการบวมเพียงอย่างเดียวอาจใช้วิธีการนวดเบาๆหรือประคบอุ่นในบริเวณตำแหน่งให้ยาจะช่วยการดูดซึมสารน้ำดีขึ้น
4. กรณีวันหยุด ยาที่ผสมเตรียมไว้ให้ควรเก็บในตู้เย็น เก็บไว้ได้ไม่เกิน 2-3 วัน
5. ควรเปลี่ยนกระบอกฉีดยาใหม่ทุกครั้ง
6. ตรวจสอบไฟกระพริบบนหน้าจอของเครื่องขณะใช้งานอย่างสม่ำเสมอ และตรวจสอบการทำงานของเครื่องทุกวัน
7. คอยสังเกตเสียงสัญญาณดังต่อเนื่องติดต่อกันเมื่อแบตเตอรี่หรือยาใกล้หมด
8. ตรวจสอบปริมาณยาที่ผู้ป่วยได้รับและสังเกตลักษณะยาที่ผสมในกระบอกยาทุกวัน หากมี ลักษณะขุ่นตกตะกอนหรือมีสีเปลี่ยนไป ควรเปลี่ยนยาใหม่ทันที
9. บันทึกอาการผิดปกติที่พบ เวลาที่ให้ยาระหว่างวัน และอื่นๆลงในสมุดประจำตัวผู้ป่วย ทุกครั้ง

หมายเหตุ

- ทำความสะอาดเครื่องโดยใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นๆ บิดหมาด เช็ดทำความสะอาด แล้วตามด้วยผ้าชุบน้ำหมาดๆเช็ด
- หากน้ำหรือยาหยดใส่เครื่อง ให้รีบเช็ดให้แห้ง
- ห้ามนำเครื่องไปเผาไฟ
- กรุณานำเครื่องและยาที่เหลือ ส่งคืนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลเมื่อใช้งานเสร็จ

ศูนย์กลางการให้การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายและครอบครัว
แบบองค์รวมด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

ศูนย์การุณรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์

อาคารสมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนีอนุสรณ์ (สว.) ชั้นที่ 18

เวลาราชการ (08. 30 - 17.00 น.) Tel. 043-366656

Fax. 043-366657

นอกเวลาราชการ – เสาร์อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

(17:30–08:30 น.) Tel. 084-4099935